

ŻYCIE KONSEKROWANE - ZAKONY W KOŚCIELE

(KKK 914-933)

Wszyscy w Kościele są konsekrowani przez chrzest i bierzmowanie, ale postęga święceń i życie konsekrowane zakładają istnienie odrębnego powołania oraz szczególnej formy konsekracji, która przygotowuje do specjalnej misji.

(Jan Paweł II. Vita Consecrata 31)

W ustroju Kościoła obok hierarchicznego uprzywilejowane miejsce zajmuje jego wymiar charyzmatyczny, zwany życiem konsekrowanym (KKK 914). Życie konsekrowane nie istnieje w abstrakcji, ale przejawia się w różnych formach i instytucjach, wcielone jest w konkretne osoby, kobiety i mężczyźni, w różnorodności środowisk, sytuacji, duchowości i apostołstwa.

1. Przedstawienie prawdy Katechizmu.

Katechizm zaświadcza o życiu konsekrowanym widząc przede wszystkim potrzebę jego istnienia i niczym nie zastąpioną jego funkcję w strukturze Kościoła (KKK 914-933). Życie konsekrowane w swej istocie jest dążeniem do miłości doskonałej drogą rad ewangelicznych (DZ 1; KK 44). Dokonuje się ono poprzez całkowite oddanie się Bogu i dobrowolne wyrzeczenie się wszystkiego, co mogłoby odwieść człowieka od tego celu. Terminy „konsekracja” i „życie konsekrowane”, są używane w niniejszym artykule w znaczeniu teologicznym, jako życie konsekrowane zachowane przez rady ewangeliczne i jako takie uznane przez Kościół (KPK, kan. 573). Pojęciem „życie konsekrowane” zostały objęte tutaj wszystkie formy życia zakonnego i życia konsekrowanego, tak jak rozumie je Sobór Watykański II, a więc: instytucje oddane całkowicie kontemplacji, instytucje życia monastycznego i konwentualnego, instytucje kłeryckie oddane różnym dziełom apostołskim, instytucje laickie i instytucje świeckie (KK 43, 46; DZ 1, 7-11). Kodeks Prawa Kanonicznego, obok instytucji zakonnych i instytucji świeckich uwzględnia również życie pustelnicze i anachoreckie, stan dziewic i stowarzyszenia życia apostołskiego (KPK, kan. 607 §2; kan. 603, 604, 731).

Każda z tych form życia konsekrowanego wyróżnia się swoją specyficzną naturą, swoim posłannictwem i swoim charyzmatem, o każdej z nich można powiedzieć, że stanowi „integralną część życia Kościoła”, znajduje się w samym sercu Kościoła jako element o decydującym znaczeniu dla jego misji”, „jest integralną częścią życia Kościoła”. Jan Paweł II pisze:

„Jakże nie wspomnieć z wdzięcznością wobec Ducha Świętego o wielości historycznych form życia konsekrowanego przez Niego wzbudzonych i nadal obecnych w tkance Kościoła. Można je porównać do drzewa o wielu gałęziach (KK 43), które tkwi korzeniami w Ewangelii i przynosi obfite owoce w każdej epoce życia Kościoła. Jakież to niezwykle bogactwo!” (*Vita Consecrata* 5).

W Katechizmie mamy podkreślone, że jest to wybór drogi życiowej wedle ewangelicznych rad ubóstwa, czystości i posłuszeństwa. Nic dziwnego, że niewielu jest takich, którzy wybierają taką właśnie-trudniejszą drogę. Osoby konsekrowane są rzeczywiście zaczynem ewangelicznym w Kościele i świecie (Lk 13, 21). Należy pamiętać, że stanowią one nikły procent ogólnej liczby członków Kościoła (jest ich wszystkich ponad milion, czyli - 0, 12 %). Życie konsekrowane jest ono darem Bożym, który Kościół otrzymał od swego Pana jako zczyn (KKK 914).

Życie konsekrowane ma być w świetle Katechizmu pójściem za Chrystusem w doskonałej miłości wyłącznej, oblubieńczej. Miłość ta polega na oddaniu całej istoty ludzkiej, duszy i cia-

ła, Temu, który oddał się całkowicie ludziom, poprzez Wcielenie, Krzyż i unicestwienie, przez ubóstwo, czystość i posłuszeństwo (KKK 916). Jeżeli jednak to naśladowanie ma być aktem miłości - musi być aktem wolnym. Powołanie zakonne jest owocem tej wolności duchowej, obudzonej przez Chrystusa, wolności, z której wytryska gotowość całkowitego oddania się Bogu samemu. Powołanie zakonne polega na przyjęciu surowej dyscypliny, która nie przychodzi z przykazania, lecz z rad ewangelicznych. A to wszystko, przyjęte świadomie i zakorzenione w miłości Boskiego Oblubieńca, stanowi w istocie szczególne ukazanie głębi wolności ducha ludzkiego, wolności dzieci Bożych. Podkreślenie wolności wyboru jest bardzo ważne, gdyż tylko wtedy człowiek może zaakceptować wszystkie obowiązki życia zakonnego (KKK 916).

Naśladowanie Chrystusa, które równocześnie różnicuje poszczególne rodziny zakonne, gdyż jedne obierają sobie za wzór Chrystusa ubogiego, inne miłosiernego czy nauczającego - wymaga przede wszystkim wiary (KKK 917). Naśladowanie Chrystusa w życiu zakonnym nie jest możliwe bez całkowitego oddania się Chrystusowi oraz osobowego związania się z Nim. Tę przyjaźń z Chrystusem realizuje się w zakonach na drodze praktykowania rad ewangelicznych. Praktyka rad ewangelicznych zespała ze sobą w jedną całość dwa zalecenia Chrystusa: Mk 8, 34 - „Jeśli kto chce pójść za Mną, niech zaprze się samego siebie” i Mt 19, 21 - „Jeśli chcesz być doskonałym, idź, sprzedaj co posiadasz i rozdaj ubogim, a będziesz miał skarb w niebie”:

Zakony podejmują oficjalnie wobec Boga i Kościoła oraz praktykują na co dzień trzy podstawowe rady ewangeliczne

czystość, posłuszeństwo, ubóstwo oraz życie wspólne. Cecha ta zwana konsekracją wyróżnia zakony spośród innych dróg dążenia do świętości, praktykowanych w Kościele i stanowi istotny element życia zakonnego (KKK 916). Składając te śluby - tym samym wybierają Chrystusa za Oblubieńca. Chrystus działa w osobach zakonnych - w takiej mierze, w jakiej one oddają się Jemu. Przyjaźń z Chrystusem realizuje się w wypełnianiu ślubów, a tym samym powinna stać się dla osób konsekrowanych źródłem realnych cnót, które są sprawdzianem autentyczności tej przyjaźni (KKK 926).

Zakony są w Kościele znakiem wartości eschatologicznych - ukazują świętość całego Ciała Chrystusa i dają świadectwo nowemu i wiecznemu życiu zyskanemu przez odkupienie Chrystusa. Na tę wartość człowiek współczesny jest właśnie szczególnie uczulony (VC 109; KKK 933). Podstawowym zadaniem, które musi dzisiaj wypełniać Kościół w stosunku do człowieka jest orientowanie go na drogach współczesności i pomoc w odczytywaniu znaków czasu. Jednym z takich znaków jest wołanie o autentyczną kulturę ducha. Jednym zaś z aspektów kultury ducha jest modlitwa. Powszechnie twierdzi się, że świat się nie modli. Katechizm przypomina, że zakony były od zarania dziejów wychowawcami rodzaju ludzkiego w tej dziedzinie (KKK 931). Szczególna przyjaźń z Chrystusem nawiązuje się w dialogu modlitewnym. Ten warunek stawia Kościół osobom zakonnym bardzo radykalnie, gdy mówi, że bez modlitwy ich życie zakonne nie ma sensu, a wszelka działalność skazana jest na bezpłodność. Dlatego jest położony tak silny nacisk na życie modlitwy w zakonach, gdyż bez niej gubi ono kontakt ze swym źródłem Chrystusem. W modlitwie należy widzieć antidotum na kryzysy życia zakonnego, niepewność, utratę tożsamości.

Życie zakonne, jako szczególne oddanie się Chrystusowi, wymaga potrójnej wierności: Ewangelii, Kościołowi i charyzmatom zakonu. Wierność Ewangelii domaga się słuchania słowa Bożego, rozważania go i szukania zastosowania w praktyce. Wierność Ewangelii łączy się z zagadnieniem różnych form apostołstwa i posług. Katechizm wymienia różne grupy ludzi, którym osoby zakonne mogą i powinny służyć (KKK 929). Są to więc przede wszystkim chorzy, cierpiący, opuszczeni, dzieci i młodzież, rodziny znajdujące się w trudnym położeniu.

Śluby zakonne wiążą z Kościołem i tam znajdują swój wyraz. Na tej drodze może powstać braterski dialog. Konsekracja zakonna jest szczególnym sposobem życia w Kościele. statutu zakonnego.

Wierności bowiem wobec Chrystusa, szczególnie w życiu zakonnym, nie można nigdy oddzielać od wierności Kościołowi. Życie zakonne nie ma sensu poza Kościołem i bez wierności jego wskazaniom. Z drugiej strony Kościół nie mógłby żyć bez zakonów. Życie konsekrowane jest tak głęboko wpisane w znak Kościoła, że nie może on bez niego się obejść.

Każdemu zakonowi dał Bóg, za pośrednictwem ich założycieli, specjalne charyzmaty (KKK 932). Każdy zakon powstał w szczególnym momencie historii Kościoła. Pełniąc swoją posługę, zaspokajał potrzeby Kościoła. Założyciele byli ludźmi, którzy w specyficzny sposób odczytywali znaki czasu (VC 73). Angażując swoją osobowość, siły i uzdolnienia w dzieło przez siebie tworzone, przy pomocy Ducha Świętego, nadali mu tym samym wartość ponadczasową. Charyzmat jest darem wiecznie czynnym. Powinien on stanowić zawsze zasadę życia każdej rodziny zakonnej. W ten sposób wnoszą one do Kościoła dynamizm, swe specyficzne bogactwo, harmonijnie włączone w miłość do Chrystusa, dla efektywniejszej służby w świecie współczesnym.

Życie zakonne ukazuje współczesnemu człowiekowi, że dzięki niemu Kościół jest ciągle młody i żywy. Przez swe zaangażowanie w życie Kościoła i modlitwę, zakony w istocie chronią go przed oschłością i zepsuciem. One to pozwalają legitymować Kościół przed współczesnym światem jako ośrodek siły duchowej, kultury umysłowej, liturgicznej i religijnej. One to, żyjąc charyzmatami założycieli, przyczyniają się do ciągłej odnowy Kościoła. W świecie konsumpcyjnym sprawiają, że Kościół jest znakiem autentycznego i pogłębionego życia chrześcijańskiego i przypominają o obowiązku życia według rad ewangelicznych oraz pełnienia woli Bożej.

3. Zastosowanie życiowe

W wielu regionach świata osoby konsekrowane przeżywają dzisiaj kryzys swej tożsamości. Stąd Kościół przypomina potrzebę, niezbędność i sens ich posługi. Zabieg ten pozwala konsolidować w sposób szczególnie szeregi osób konsekrowanych na służbę Bogu. Podobnie z wielką determinacją Kościół chroni życie zakonne przed dewaluacją, kiedy niejako tchnie w niego nową młodość oraz wskazuje na konieczność wypracowania nowego stylu życia, przy zachowaniu wierności charyzmatom założycieli. Zadajemy więc sobie pytanie o stosunek do życia konsekrowanego, o sposób wyrażania się o zakonnikach i zakonnicach, jak też o to czy modlimy się za nich?

5. Modlitwa

Maryjo, wizerunku Kościoła - Oblubienicy bez zmarszczki i skazy, która naśladując Ciebie zachowuje dziewiczo nienaruszoną wiarę, mocną nadzieję i szczerą miłość - wspomagaj osoby konsekrowane w ich dążeniu do wieczystej i jedynej szczęśliwości. Zawierzamy je Tobie, Dziewico Nawiedzenia, aby umiały wychodzić naprzeciw ludziom w potrzebie i nieść im pomoc a nade wszystko nieść im Jezusa. Naucz je głosić wielkie dzieła, jakich Bóg dokonuje w świecie, aby wszystkie ludy wielbiły Twoje imię. Wspomagaj je w pracy dla dobra ubogich, głodnych, pozbawionych nadziei, ostatnich i tych wszystkich, którzy szczerym sercem szukają Twojego Syna.

(Jan Paweł II. Vita Consecrata 112)